

V. ERANSKINA. IKAS EGOERAK

Irteera-profilean sartutako gaitasunak erreferenteak dira curriculumama antolatzeko eta garatzeko, bai eta oinarrizko jakintzak hautatzeko ere. Testuinguru horretan, konpetentziak eskuratzeko eta garatzeko, printzipio metodologiko batzuk ezarriko dira:

- Ikasleek ikaskuntza-prozesuan duten protagonismoa nabarmentzea, hainbat baliabide metodologikoren bidez: ikerketa-metodologiak, zuzeneko instrukzioa, ezagutzaren eraikuntza kolektiboa eta ikasteko ingurune pertsonalen garapena.
- Ikaskuntza testuingurukoa, esanguratsua, garrantzitsua eta integratzailea bultzatzea, testuinguru-elementuak eta curriculum-elementuak artikulatzeko. Ikasleek informazioa erabiltzeko eta aplikatzeko aukerak izango dituzte, eta eztabaida baten testuinguruan, fenomeno baten azalpenean edo arazo baten konponbidea eraikitzean oinarritutako iritzia osatuko dute.

Ildo horretan, ikas-egoerek printzipio horiei erantzuten diete, oinarrizko jakintzak eskuratzeko, aktibatzen eta erabiltzeko testuinguru egituratu bat proposatzen dutelako, eskumenen ikuspegitik.

Ikuspegi horrek lotura zuzena du irteera-profilean eragina duten funtsezko zortzi hezkuntza-konpetentzien garapenarekin:

- hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia,
- konpetentzia eleaniztuna,
- matematikarako konpetentzia eta zientzia, teknologia eta ingeniariarako konpetentzia,
- konpetentzia digitala,
- konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa,
- herritartasunerako konpetentzia,
- ekintzailtza-konpetentzia,
- kontzientzia eta adierazpide kulturaletarako konpetentzia.

Planteatu den bezala, ikas-egoera batek ibilbide didaktiko bat ezartzen du arazo, erronka, erronka edo galdera gisa definitutako abiapuntu batetik, testuinguru espezifiko batean, azken produktu bat egitera eramango duena.

Ikasleek planteatutako gai interesgarri bat, fenomeno baten behaketa, gertakari bati buruzko polemika, atentzioa ematen duen informazioa, oro har gizarteari edo ikasleen inguruneari eragiten dion problematika, errealitatearen elementu bati buruzko galdera, arazo batetik abiatutako ikerketa, ikastetxetik kanpoko eragile batek planteatutako premia, ulertu beharreko dilema, ikas-egoera baterako abiapuntu baten adibide izango lirake.

Aipatutako ibilbide didaktikoa osatzen duten zereginen eta jardueren diseinuak eta inplementazioak konpetentzien garapenaren oinarri diren jakintzak (kontzeptualak, prozedurazkoak eta jarrerazkoak) eskuratzeko ahalbidetuko dute. Oro har, arlo edo gai bati baino gehiagori dagozkien jakintzak sartu eta konbinatzean oinarritutako garapena da, planteatzen den egoera interpretatu ahal izateko.

Arazo konplexuei heltzeak sustatzen du ikasten duen pertsonak arrazoitzea, irudikatzea, planifikatzea, esploratzea, ikertzea, baliabideak kudeatzea, autoerregulatzea, elkarlanean lan egitea, ikaskuntzak ebaluatzea eta komunikatzea, interes komunarekin lotutako alderdiak sustatuz, hala nola desberdintasunei, kontzientzia globalari edo bizikidetzaren demokratikoari aurre egiteko erronka, ikasleentzat funtsezkoak diren alderdiak, XXI. mendeko erronkei eraginkortasunez erantzuteko gai izatea, funtsezko gaitasunen garapenarekin lotutako alderdiak.

Askotan, egoeretan oinarritutako ikaskuntzak kultura-produktu bat egitea edo komunitateari zerbitzu bat ematea dakar. Produktu horien elaborazioak gaitasun-ikaskuntzak errazten dituzten prozesuak sortzen ditu, ezagutza-eremuen arteko mugak gainditzen dituztenak. Ahozko azalpen baten bidez, publiko jakin batekin aurkikuntzaren edo ateratako ondorioen berri ematea, erakusketa bat antolatzea eta gidaritzat hartuta azaltzea, artea komunikabide gisa erabiliz informazio-liburuxkak egitea, gizartea hausnartzea, elkartasun-kanpainak diseinatzea eta gauzatzea, ikasleen eta irakasleen artean erabakiak elkarrekin hartzea eragingo duten aldarrikapen-ekintzak egitea, ondorioak jasoko dituen blog bat egiteko.

Proposamen didaktiko guztietan bezala, zereginak eta jarduerak hainbat fasetan antolatuko dira. Fase horietan, ikaskuntza-jarduerak bilduko dira, eta horien artean, gogoeta eta autoerregulazioa nabarmenduko dituzten prestakuntza-ebaluazioko jarduerak sartuko dira. Horrela, fasean:

1. **Hasierakoa.** Ingurunearen pertzepzio kolektiboko jarduerak proposatuko dira, ikasleentzat esanguratsua den errealitatea aztertzeo eta problematizatzeko jarduerak, aurretiatzko ikaskuntzekin eta motibazioarekin lotzeko jarduerak, ikaskuntza-helburuak, ebaluazio-irizpideak eta plangintza-jarduerak partekatzeo eta adosteko jarduerak.
2. **Garapenekoak.** Informazioa bilatzeko, prozesatzeko eta interpretatzeko jarduerak egingo dira ingurune askotan (analogikoak zein digitalak), aurretiatzko ideiekin alderatzeko jarduerak, eta errealitatea ulertzeko ereduak egituratzeko eta eraikitzeo jarduerak, bai eta autoerregulazio-jarduerak ere.
3. **Amaiera.** Aplikazio-jarduerak eta -zereginak, abstrakzioa eta antzeko testuinguruetara transferitzea bultzatzen duten jarduerak, azken produkzioaren komunikazio-jarduerak eta benetako entzuleen aurrean egindako ikaskuntzak egingo dira, bai eta ebaluazio-jarduerak ere.

Landutako ikaskuntzek garrantzitsuak izan behar dute, bizitza errealetik gertu dauden egoerei testuinguru guztietan (pertsonalak, akademikoak, sozialak) aurre egiteko duten erabilgarritasunaren ikuspegitik, benetako esanahia izan behar dute eta ikasleentzako arazo esanguratsuak kudeatzeko baliabideak eman behar dituzte.

Ikaskuntzak testuinguruan kokatu behar dira, eta, horren osagarri, transferitzeko aukera izan behar da; izan ere, gaitasunek egiteko moduak sortzen dituzte, eta, horrela, elkarrengandik hurbil dauden testuinguru eta egoeretan moldatzeko aukera dago.

Ikaskuntza-egoeraren diseinua, praktikan jartzea eta ebaluazioa irakaskuntzako tresna didaktiko-metodologiko garrantzitsua da ikasle guztientzako gaitasunen hezkuntza-ikuspegia lantzeko, bai eta irakasle-taldeko beste kide batzuekin eta kanpoko eragileekin komunikatzeko tresna ere.

Ikaskuntza-egoera diseinatzean, arestian aipatutakoez gain, elkarri lotutako elementu hauek hartuko dira kontuan:

- a. Ikas-egoeraren **identifikazioa** (inplikaturako arloak, ikasle hartzaileak, saio-kopurua, titulua).
- b. Ikas-egoeraren **esparrua** edo kokapena:
  - Testuingurua: pertsonala, soziala, akademikoa, kokatzen den ingurunea deskribatzen duena.
  - Abiapuntu gisa balio duen arazoa, erronka, erronka edo galdera: erantzuna edo konponbidea eman behar zaion testuingurutik sortutakoa.
  - Espero den produktua zehazten duen azken zeregina.

c. Ikasketa-egoeraren curriculum- eta antolamendu-elementuak:

- Curriculumaren justifikazioa edo argumentazioa, funtsezko gaitasunekiko lotura, inplikaturako arloen edo ikasgaien berariazko gaitasunak, ebaluazio-irizpideak eta curriculumaren funtsezko jakintzak adieraziko dituenak. Ikaskuntza-egoerarako formulaturako helburu didaktikoak.
- Faseka antolatutako jardueren proposamena: hasierakoa, garapenakoa eta amaierakoa. Ikaskuntzako eta ebaluazioko jarduerak. Ikaskuntzako Diseinu Unibertsaleko (DUA) estrategiak eta fase bakoitzeko ebaluazio-adierazleak barne.
- Antolamendua, metodologiak eta baliabideak.
  - Espazioen erabilera.
  - Hautaturako printzipio eta estrategia metodologikoak. Taldekatzeko eta taldean lan egiteko moduak.
  - Baliabide pertsonalak eta materialak, ingurune analogiko eta digitaletakoak.
- Ebaluazio-prozesuak eta -tresnak.
- Ebaluazio-tresna analogikoak eta digitalak erabiltzea, haren prestakuntza-ikuspegitik, ikaskuntza-egoeraren adierazleak kontuan hartuta.